

Зміст

ЧАСТИНА ПЕРША

Завваження автора до другого (американського) видання	9
Передмова автора до першого (київського) видання	13
До історії націоналізму революційної ОУНБ	19
Степан Бандера як характер	27
Роля утопії у відновленій українській політичній думці XX віку	39
Ревеляції варшавського та львівського процесів та їх наслідки	47
Із джерел польської розвідки про архів Сеніка і фінанси ОУН	53
Польська розвідка про закулісові українсько-німецькі стосунки	59
Владислав Желенські про ОУН по смерті Є. Коновальця	63
Про досяги політичної діяльності Степана Бандери	71
Степан Бандера про політичну консолідацію української діяспори	79
В чому слабкість опозиції в ОУНБ	99
Для Ріко Ярре епоха була ласкава	121
Павлусь Валюх — Павел Судоплатов	163
Коментар	185
Примітки	193

ЧАСТИНА ДРУГА

До питання національної сукупності і роля політичної консолідації	205
а) Про важливість питання.	
б) Загально-громадська інституція — сурогат держави в діяспорі.	
Степан Бандера бере курс на консолідацію	213

До історії В-ва "Українська трибуна"	221
Останній зудар і ліквідація В-ва "Українська трибуна"	227
Політична консолідація української діяспори очима спадкоємців передвоєнної ОУН	231
Про що властиво йшлося і що сталося в УККА?	235
"Консолідаційна" праця проводу ОУНБ задля більшості і над більшістю на XIII Конгресі 1980 року	245
Про демократичний ритуал без політичної доцільності	251
По чийому боці стояла воююча Україна в 1940-х роках — по Григоренковім чи по Стецьковім?	265
Замах "Визвольного фронту" на владу в Українському Народному Союзі	277
"Героям Слава!"	287
Післяслово	307

ДОДАТОК

<i>Борис Андрієвський. На переломі</i>	323
<i>Іван Багряний. Фарватер п'ятої колони</i>	339
<i>Петро Григоренко. Дещо про партократію, а більше про діло</i>	349
<i>Василь Рудко. Розлам в ОУН (Скорочено під наголовком "Емансипація пайдократії в ОУН")</i>	359
Бібліографія	365
Іменний показник	367

Частина I

Завваження автора до другого (американського) видання

Ця незвичайність, що замість повторити наклад першого (київського) видання цієї праці із 1996 року, автор рішився на повторне (американське) видання, вимагає пояснення. В році 1994 я розіслав 50 примірників машинописного "манускрипту різним установам і видавництвам у пошуках за видавцем. Один із тих примірників опинився в Товаристві "Україна" в Києві. Зголосився редактор Володимир Гаврилович Ковтун редагувати манускрипт мовно і подекуди лексично, уприсупнити мій текст підсоветському читачеві. За домовлену ціну, він піднявся взяти на себе й технічний бік видання та кольпортажу. Домовились ми під час моїх перших відвідин Києва в липні 1995 року. Коли перед моїми другими відвідинами Києва (червень 1996) отримав я свої авторські примірники, то переконався, що редактор дозволив собі стати й цензором, бо "певні внутрішньо-політичні зміни, що заїснували в Україні на протязі останнього року, цього вимагали".

Мені добре відома ця "виховна" школа, що закорінилася в українській мемуаристиці та історіографії, яка діє не за принципом правдиво інформувати своє громадянство навіть про найгіркіші факти, найфатальніші помилки його провідників, а виховувати його на пофальшованій історії, в якій завжди винні тільки його воріженьки. Ця школа дійшла свого абсурдного вершка у зображуванні або затаюванні критичних подій в нашій історії 20-го віку в бандерівській літературі: бандерівщина у своїх офіціозах вже цілком явно затаює період гетьманської держави 1918 р., щоб не нагадувати народові про те, що чільна

іконна постать організованого націоналізму збройно валила ту державу замість того, щоб захищати Львів від польської окупації. По сьогоднішній день Азеф українського організованого націоналізму, Ріко Ярій, втішається пошаною в бандерівській літературі як "найближчий дорадник" полк. Коновальця, бо ж признатися, що він був тим Юдою, який за срібняки Абвери штовхав "свого вождя" на Роттердам, і був інспіратором бандерівської фронди в ОУН — було б невиховно. Було б також невиховно признатися до того, що ні Коновалець, ні Бандера не "розкусили" Ріко Ярого, а здогадався щойно Андрій Мельник. Ані Петро Мірчук, ні Микола Лебедь — у своїх історіографіях — не мали настільки почуття відповідальності перед історією, щоб назвати волинського полішука, Тараса Боровця-Бульбу — неоунівця — ініціатором і основником УПА. Це також було б невиховано... Невиховано для кого? — питаюся...

Таких "невиховних для простолюддя" фактів, читач знайде в цій книзі ще більше... Від року 1948 я ніколи не приховував свого негативного ставлення до романтичної ідеології бандерівського проводу, до його утопічно програмованої визвольної політики та пайдократичного "бессервісерства". Але в цьому не було і не має нічого особистого. Я не зазнав персонально жодної кривди від бандерівських організацій. Бандерівські видавництва друкували у своїх періодиках мої есеї та статті на чисто дослідницько-історичні теми. По сьогоднішній день я маю між бандерівцями милих мені і приязних людей. До повороту в бандерівську організацію я завжди мав відкриті двері і неодноразові пропозиції. І коли б я міг у таких для мене монументальних проблемах лицемірити, я міг би кожної хвилини ускочити в "полковники", а то й "маршали" організації.

Не зважаючи на той факт, що в перших роках в Каліфорнії — обтяжений непрацездатною родиною — я не раз почував себе психічно гірше, ніж в Авшвіці — я не міг зважитися, бо знав, що воно не вийде. І тому, власне, хочу відповісти на ті чутки, що останньо доходять до мене, що ніби-то вся моя гостра критика бандерівщини — це мій реванш на Бандеру і на Організацію. Люди добрі, я ще раз повторю: **В МЕНЕ НЕМАЄ ПРИЧИНИ ДЛЯ РЕВАНШУ АНІ НА БАНДЕРУ, НІ НА ОРГАНІЗАЦІЮ.** Я сам, добровільно затріснув за собою двері, опротистовуючи фатальну політику Бандери проти плідного В-ва Української